

Stosunek do przyjmowania uchodźców

Przedruk i rozpowszechnianie
tej publikacji **w całości** dozwolone
wyłącznie za zgodą CBOS.
Wykorzystanie **fragmentów**
oraz danych empirycznych
wymaga podania źródła

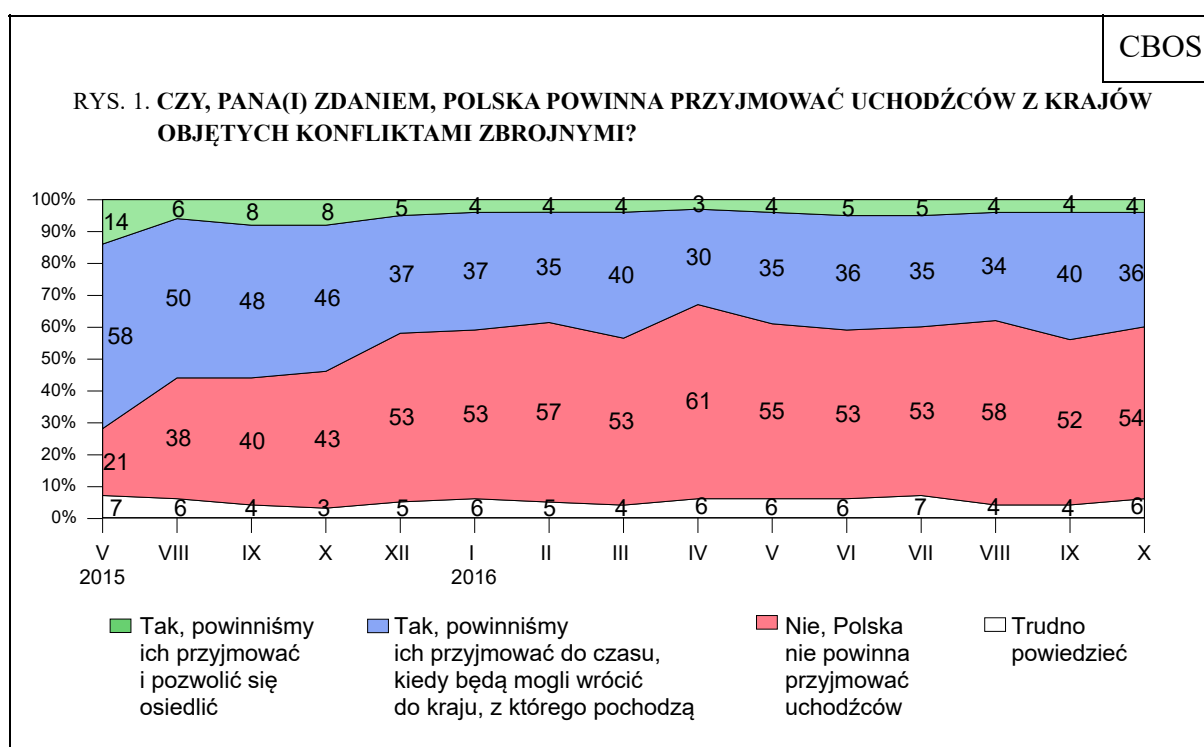
Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku 14 stycznia 2016 roku

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

Już od ponad roku monitorujemy stosunek Polaków do przyjmowania uchodźców z państw objętych konfliktami zbrojnymi. Poza ogólnym nastawieniem do relokacji uchodźców do naszego kraju interesują nas postawy wobec przyjmowania azylantów z Bliskiego Wschodu i Afryki oraz z Ukrainy.

W październiku¹, podobnie jak w poprzednich miesiącach, ponad połowa badanych (54%, o 2 punkty procentowe więcej niż we wrześniu) wyrażała sprzeciw wobec przyjmowania przez Polskę uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi, natomiast dwie piąte (40%) uważało, że nasz kraj powinien udzielić im schronienia. Należy jednak zaznaczyć, że przeważająca część tej grupy (36% ogółu badanych) była zdania, że powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą, a pozostali (4%) wyrażali przyzwolenie na ich stałe osiedlanie się w Polsce.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (317) przeprowadzono metodą wywiadów bezpośrednich (face-to-face) wspomaganą komputerowo (CAPI) w dniach 8–19 października 2016 roku na liczącej 937 osób reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Patrząc z dłuższej perspektywy można zauważyć, że od czasu zamachów w Paryżu, w listopadzie 2015 roku, większość badanych sprzeciwia się przyjmowaniu przez nasz kraj uchodźców z państw objętych konfliktami zbrojnymi. Pewne pogorszenie nastawienia wobec uchodźców odnotowaliśmy również po marcowych zamachach w Brukseli, a także po lipcowych atakach w Nicei i Monachium, choć, jak się później okazało, ta zmiana nastawienia była dosyć nietrwała.

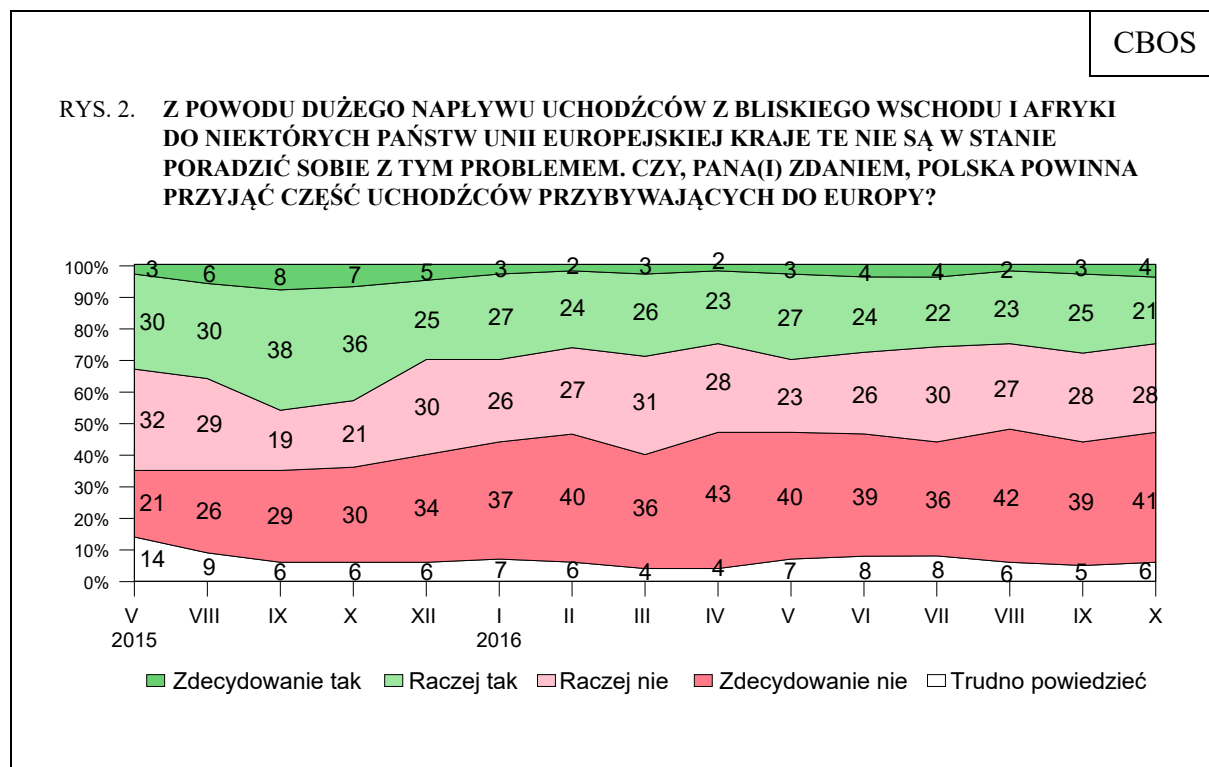
Pozytywnym nastawieniem do przyjmowania uchodźców wyróżniają się badani najlepiej wykształceni, mieszkańcy największych miast, respondenci z gospodarstw domowych o najwyższych miesięcznych dochodach *per capita* oraz ankietowani o lewicowych poglądach politycznych. W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej: kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem oraz pracownicy administracyjno-biurowi. Z kolei z największym dystansem do przyjmowania azylantów podchodzą respondenci najslabiej wykształceni, ankietowani z gospodarstw o najniższych dochodach *per capita*, mieszkańcy wsi, a także najmłodszy badani. W grupach społeczno-zawodowych sprzeciw wobec relokowania uchodźców do naszego kraju najczęściej deklarują rolnicy i robotnicy (wykwalifikowani i niewykwalifikowani).

W potencjalnych elektoratach partyjnych najbardziej przychylni przyjmowaniu uciekinierów z regionów objętych konfliktami zbrojnymi są zwolennicy Nowoczesnej Ryszarda Petru, a w drugiej kolejności sympatycy Platformy Obywatelskiej. Natomiast stosunkowo najwięcej przeciwnych przyjmowaniu uchodźców odnotowujemy wśród zwolenników Prawa i Sprawiedliwości.

Tabela 1

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?			
	Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Nowoczesna	12	67	18	3
PO	11	49	34	7
Kukiz'15	3	28	50	19
PiS	1	28	65	5
Niezdecydowani wyborcy	2	29	63	6
Niezamierzający głosować	1	22	69	7

W październiku siedmiu na dziesięciu badanych (69%, wzrost o 2 punkty procentowe w stosunku do września) wyrażało sprzeciw wobec przyjmowania przez Polskę uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki, w tym dwie piąte (41%, wzrost o 2 punkty) było temu zdecydowanie przeciwnych. Jedna czwarta ankietowanych (25%, o 3 punkty mniej niż we wrześniu) uważała, że nasz kraj powinien przyjąć część uchodźców przybywających do Europy.

Podobnie jak w kwestii ogólnego nastawienia wobec uchodźców, również w tym przypadku można dostrzec wpływ ataków terrorystycznych na stosunek do przyjmowania uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki. Po zamachach w Paryżu w listopadzie 2015 roku, a także po marcowych atakach w Brukseli oraz lipcowych w Nicei i Monachium wzrastał sprzeciw wobec udzielania przez nasz kraj schronienia uchodźcom z Bliskiego Wschodu i Afryki.

Bardziej przychylnym nastawieniem wobec przyjmowania bliskowschodnich i afrykańskich uchodźców charakteryzują się ankietowani z wyższym wykształceniem, mieszkańcy największych aglomeracji, respondenci z gospodarstw domowych o najwyższych dochodach *per capita*, badani w wieku 55–64 lata, osoby identyfikujące się z lewicą, a w grupach społeczno-zawodowych – kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem. Należy jednak zaznaczyć, że wszystkie wspomniane grupy częściej wyrażają

sprzeciw wobec przyjmowania azylantów z Bliskiego Wschodu i Afryki niż akceptację. Natomiast najmniej chętnie do przyjmowania uchodźców z tych regionów podchodzą ankietowani najmłodsi (w wieku 18–34 lata), najslabiej wykształceni, mieszkańcy wsi, respondenci z gospodarstw domowych o najniższych dochodach *per capita*, a uwzględniając orientację polityczną – badani identyfikujący się z prawicą oraz niemający sprecyzowanych poglądów politycznych. W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej robotnicy niewykwalifikowani, w drugiej kolejności zaś rolnicy.

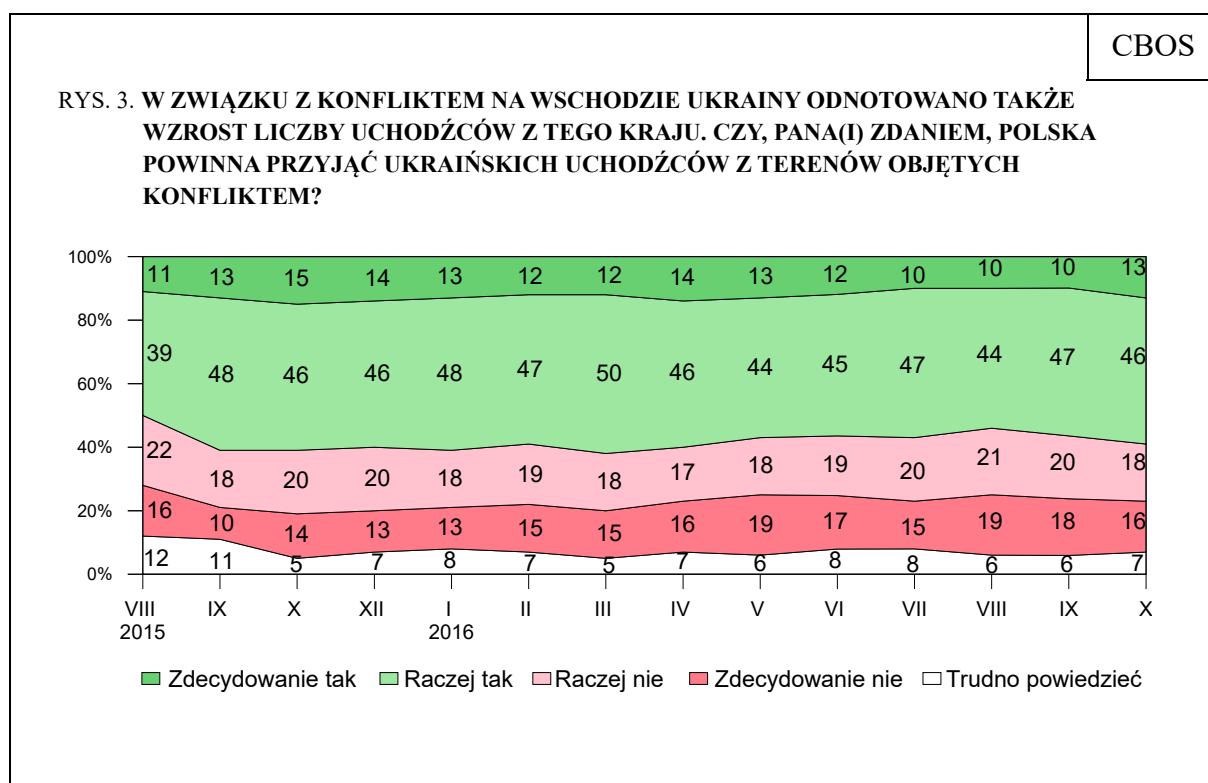
W elektoratach największych partii politycznych, podobnie jak w przypadku ogólnego nastawienia do uchodźców, na przyjmowanie uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki najczęściej zgadzają się potencjalni wyborcy Nowoczesnej, a najrzadziej – wyborcy Prawa i Sprawiedliwości oraz ruchu Kukiz'15.

Tabela 2

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	59	38	3
PO	42	50	8
Kukiz'15	19	76	5
PiS	16	80	4
Niezdecydowani wyborcy	15	77	8
Niezamierzający głosować	12	82	6

Nastawienie do przyjmowania przez nasz kraj uchodźców z objętej konfliktem wschodniej Ukrainy jest zdecydowanie bardziej przychylne niż wobec przyjmowania bliskowschodnich i afrykańskich uchodźców. Niezmiennie, od kiedy pytamy o tę kwestię, czyli od sierpnia 2015 roku, przeważa przekonanie, że Polska powinna przyjmować azylantów z Ukrainy.

W październiku sześciu na dziesięciu ankietowanych (59%, wzrost o 2 punkty procentowe w stosunku do września) uważało, że nasz kraj powinien przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem, przy czym relatywnie niewielu z nich (13% ogółu) zajmowało zdecydowane stanowisko w tej sprawie. Natomiast jedna trzecia badanych (34%, spadek o 4 punkty w stosunku do września) jest przeciwna przyjmowaniu przez nasz kraj uchodźców ze wschodniej Ukrainy.

Nastawienie wobec przyjmowania azylantów z Ukrainy zależne jest przede wszystkim od wykształcenia, w dalszej zaś kolejności od położenia materialnego, miejsca zamieszkania i wieku. Pozytywnym stosunkiem do udzielania schronienia uchodźcom z Ukrainy wyróżniają się badani najlepiej wykształceni, ankietowani z gospodarstw domowych uzyskujących najwyższe dochody na osobę, mieszkańcy największych aglomeracji, a biorąc pod uwagę wiek – respondenci mający co najmniej 55 lat. W grupach społeczno-zawodowych są to najczęściej kadra kierownicza i specjaliści z wyższym wykształceniem. Z kolei sprzeciw wobec przyjmowania uchodźców z Ukrainy częściej niż pozostali wyrażają ankietowani gorzej wykształceni (z wykształceniem zasadniczym zawodowym i podstawowym / gimnazjalnym), z gospodarstw domowych uzyskujących najniższe dochody *per capita*, mieszkańcy wsi, a w grupach społeczno-zawodowych – robotnicy niewykwalifikowani.

Warto podkreślić, że o ile poglądy polityczne, określane na skali lewica–centrum–prawica, bardzo silnie różnicowały stosunek do ogólnego nastawienia wobec uchodźców oraz nastawienia wobec bliskowschodnich i afrykańskich uchodźców, o tyle w przypadku uchodźców z Ukrainy straciły one na znaczeniu. Większość osób o poglądach zarówno lewicowych, jak i centrowych oraz prawicowych opowiada się za udzielaniem schronienia przybyszom z Ukrainy.

W elektoratach największych partii politycznych zwolennicy Nowoczesnej, PO i PiS w większości uważają, że Polska powinna przyjmować ukraińskich uchodźców, natomiast opinie potencjalnych wyborców ruchu Kukiz'15 są w tej kwestii podzielone.

Tabela 3

Elektoraty partyjne określone na podstawie deklaracji głosowania w ewentualnych wyborach parlamentarnych	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Nowoczesna	85	13	2
PO	71	25	3
PiS	67	29	5
Kukiz'15	44	47	8
Niezdecydowani wyborcy	48	37	15
Niezamierzający głosować	35	58	7

Jak wynika z analiz wielozmiennowych, ogólne nastawienie do uchodźców zależne jest w głównej mierze od nastawienia do bliskowschodnich i afrykańskich uciekinierów. Niemal wszyscy badani, którzy nie akceptują przyjmowania uchodźców z krajów objętymi konfliktami zbrojnymi, nie zgadzają się na udzielanie schronienia przybyszom z Bliskiego Wschodu i Afryki. Natomiast większość wyrażających ogólne przyzwolenie na przyjmowanie azylantów opowiada się za przyjęciem części bliskowschodnich i afrykańskich uciekinierów.

Tabela 4

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	57	37	5
Nie	3	96	2
Trudno powiedzieć	8	44	47

Ogólne nastawienie do uchodźców w mniejszym stopniu związane jest z postawami wobec uciekinierów z Ukrainy. Znaczna część badanych mających ogólnie negatywne nastawienie wobec uchodźców (40%) zgadza się na przyjmowanie azylantów ze wschodniej Ukrainy. Z zestawienia danych wynika, że respondenci mówiąc o uchodźcach myślą przede wszystkim o tych z Bliskiego Wschodu i Afryki, a nie o Ukraińcach.

Tabela 5

Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?	W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?		
	Tak	Nie	Trudno powiedzieć
	w procentach		
Tak	84	11	5
Nie	40	54	6
Trudno powiedzieć	52	16	33

Od czasu zamachu w Paryżu, w listopadzie 2015 roku, Polacy na ogół krytycznie odnoszą się do kwestii przyjmowania przez nasz kraj uchodźców, zwłaszcza zaś przybywających z Bliskiego Wschodu i Afryki. Natomiast niezmiennie od ponad roku, od kiedy monitorujemy tę kwestię, stosunek Polaków do udzielania schronienia uciekinierom ze wschodniej Ukrainy częściej jest pozytywny niż negatywny.

W październiku nie odnotowaliśmy większych zmian w nastawieniu wobec uchodźców, a te, które nastąpiły, są dosyć niejednoznaczne. Z jednej strony zmniejszył się odsetek badanych uważających, że Polska generalnie powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi oraz odsetek tych, którzy akceptują przyjmowanie uciekinierów z Bliskiego Wschodu i Afryki, z drugiej zaś umocniło się przekonanie, że nasz kraj powinien udzielać schronienia uchodźcom z Ukrainy.

Opracowała

Małgorzata OMYŁA-RUDZKA

Tabela 1

		Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjmować uchodźców z krajów objętych konfliktami zbrojnymi?				Liczba osób
		Tak, powinniśmy ich przyjmować i pozwolić się osiedlić	Tak, powinniśmy ich przyjmować do czasu, kiedy będą mogli wrócić do kraju, z którego pochodzą	Nie, Polska nie powinna przyjmować uchodźców	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	%	
Ogółem		4	36	54	6	933
Płeć	Mężczyźni	4	34	57	5	440
	Kobiety	3	38	51	8	493
Wiek	18-24 lata	1	34	61	4	72
	25-34	3	30	58	8	180
	35-44	3	37	55	6	176
	45-54	8	29	54	9	141
	55-64	2	46	46	5	169
	65 lat i więcej	5	37	54	5	195
Miejsce zamieszkania	Wieś	2	30	63	5	371
	Miasto do 19 999	2	37	50	12	126
	20 000 - 99 999	4	39	54	3	191
	100 000 - 499 999	5	43	45	7	149
	500 000 i więcej mieszk.	13	42	37	8	96
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	1	19	71	9	186
	Zasadnicze zawodowe	3	30	62	5	229
	Średnie	4	39	52	6	284
	Wyższe	8	51	35	6	234
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	5	51	38	6	105
	Średni personel, technicy	4	33	56	7	33
	Pracownicy adm.-biurowi	9	45	43	4	56
	Pracownicy usług	3	37	49	11	63
	Robotnicy wykwalifikowani	2	23	71	4	102
	Robotnicy niewykwalifik.	3	14	70	13	37
	Rolnicy		27	71	2	51
	Pracujący na własny rach.	10	35	51	5	45
	Bezrobotni		42	52	6	37
	Emeryci	5	40	50	5	217
	Renciści	2	30	61	7	58
	Uczniowie i studenci	3	38	52	7	40
	Gospodynie domowe i inni	3	31	56	10	90
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	2	41	45	11	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	6	38	50	6	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	6	33	57	4	241
	prywatnym gosp. rolnym		26	72	2	53
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	1	22	72	5	105
	Od 650 zł do 999 zł	2	35	60	4	142
	Od 1000 zł do 1399 zł	2	34	55	9	175
	Od 1400 zł do 1999 zł	7	43	47	3	138
	2000 zł i więcej	7	55	34	4	144
Ocena własnych war. mater.	Złe	1	28	65	6	83
	Średnie	4	30	60	6	367
	Dobre	4	41	48	7	483
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	5	32	52	11	60
	Raz w tygodniu	2	35	57	6	440
	1-2 razy w miesiącu	3	33	60	5	144
	Kilka razy w roku	5	37	53	5	198
	W ogóle nie uczestniczy	10	46	36	8	77
Poglądy polityczne	Lewica	6	52	39	4	136
	Centrum	6	40	48	5	248
	Prawica	3	32	59	6	286
	Trudno powiedzieć	1	27	63	9	255

Tabela 2

		Z powodu dużego napływu uchodźców z Bliskiego Wschodu i Afryki do niektórych państw Unii Europejskiej kraje te nie są w stanie poradzić sobie z tym problemem. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć część uchodźców przybywających do Europy?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		25	69	6	935
Płeć	Mężczyźni	24	72	4	441
	Kobiety	25	67	8	494
Wiek	18-24 lata	19	78	3	72
	25-34	17	78	5	181
	35-44	27	68	5	176
	45-54	26	66	8	141
	55-64	32	60	7	169
	65 lat i więcej	24	70	6	196
Miejsce zamieszkania	Wieś	18	75	6	372
	Miasto do 19 999	25	65	10	126
	20 000 - 99 999	23	73	4	191
	100 000 - 499 999	34	60	6	149
	500 000 i więcej mieszk.	37	60	4	97
Wykształcenie	Podstawowe / gimnazjalne	14	79	7	186
	Zasadnicze zawodowe	20	75	5	229
	Średnie	23	69	7	285
	Wyższe	40	56	5	235
Grupa społeczna i zawodowa	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	42	55	3	105
	Średni personel, technicy	18	76	6	33
	Pracownicy adm.-biurowi	36	57	6	56
	Pracownicy usług	26	67	7	63
	Robotnicy wykwalifikowani	12	79	8	102
	Robotnicy niewykwalifik.	12	86	3	37
	Rolnicy	13	82	6	51
	Pracujący na własny rach.	23	77		46
	Bezrobotni	23	66	11	37
	Emeryci	28	67	6	218
	Renciści	25	65	10	58
	Uczniowie i studenci	20	69	10	40
	Gospodynie domowe i inni	20	76	4	90
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	33	54	13	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	27	69	3	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	23	75	2	242
	prywatnym gosp. rolnym	12	82	6	53
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	14	80	6	105
	Od 650 zł do 999 zł	24	70	5	142
	Od 1000 zł do 1399 zł	19	72	8	175
	Od 1400 zł do 1999 zł	35	63	2	139
	2000 zł i więcej	45	53	2	145
Ocena własnych war. mater.	Złe	24	75	1	83
	Średnie	20	73	7	368
	Dobre	28	66	6	484
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	24	70	6	60
	Raz w tygodniu	22	73	5	440
	1-2 razy w miesiącu	23	71	5	145
	Kilka razy w roku	25	69	6	199
	W ogóle nie uczestniczy	44	50	5	77
Poglądy polityczne	Lewica	43	52	4	136
	Centrum	31	65	4	248
	Prawica	19	77	4	287
	Trudno powiedzieć	15	74	11	256

Tabela 3

		W związku z konfliktem na wschodzie Ukrainy odnotowano także wzrost liczby uchodźców z tego kraju. Czy, Pana(i) zdaniem, Polska powinna przyjąć ukraińskich uchodźców z terenów objętych konfliktem?			Liczba osób
		Tak	Nie	Trudno powiedzieć	
		%	%	%	
Ogółem		59	34	7	935
Płeć	Mężczyźni	63	32	5	441
	Kobiety	55	36	9	494
Wiek	18-24 lata	53	41	6	72
	25-34	51	39	10	181
	35-44	60	35	5	176
	45-54	55	39	6	141
	55-64	66	27	7	169
	65 lat i więcej	63	29	8	196
Miejsce zamieszkania	Wieś	49	43	8	372
	Miasto do 19 999	56	32	12	126
	20 000 - 99 999	64	31	5	191
	100 000 - 499 999	68	28	4	149
Wykształcenie	500 000 i więcej mieszk.	76	19	5	97
	Podstawowe / gimnazjalne	44	42	14	186
	Zasadnicze zawodowe	51	44	5	229
	Średnie	60	34	7	285
Grupa społeczna i zawodowa	Wyższe	77	20	4	235
	Kadra kier., spec. z wyższym wyksz.	79	18	2	105
	Średni personel, technicy	51	40	9	33
	Pracownicy adm.-biurowi	67	25	8	56
	Pracownicy usług	53	35	12	63
	Robotnicy wykwalifikowani	54	41	5	102
	Robotnicy niewykwalifik.	28	70	2	37
	Rolnicy	47	51	2	51
	Pracujący na własny rach.	57	35	7	46
	Bezrobotni	51	42	7	37
	Emeryci	62	30	8	218
	Renciści	61	29	10	58
	Uczniowie i studenci	66	24	9	40
	Gospodynie domowe i inni	50	40	10	90
Pracuje w:	inst. państw., publicznej	65	23	12	119
	spółce właścicieli prywatnych i państwa	63	34	3	83
	sekt. pryw. poza rolnict.	57	39	4	242
	prywatnym gosp. rolnym	46	52	2	53
Dochody na jedną osobę	Do 649 zł	50	46	4	105
	Od 650 zł do 999 zł	53	40	7	142
	Od 1000 zł do 1399 zł	58	30	12	175
	Od 1400 zł do 1999 zł	64	31	5	139
	2000 zł i więcej	76	22	2	145
Ocena własnych war. mater.	Złe	52	40	8	83
	Średnie	54	38	8	368
	Dobre	63	30	7	484
Udział w prakt. religijnych	Kilka razy w tygodniu	71	24	6	60
	Raz w tygodniu	58	34	8	440
	1-2 razy w miesiącu	49	39	12	145
	Kilka razy w roku	59	39	2	199
	W ogóle nie uczestniczy	71	26	4	77
Poglądy polityczne	Lewica	69	27	4	136
	Centrum	61	34	5	248
	Prawica	66	30	4	287
	Trudno powiedzieć	43	43	14	256